

STUDIEMATERIAL

JAG I FÖRENING

Om aktivitet och medlemskap
i förening och folkrörelse

© Författarna och Arbetarnas bildningsförbund 2016

ISBN: 978-91-85405-20-6

Författare: Irith Blum och Klas Stjärnehag
Grafisk form och illustrationer: Kim Ingesson
Tryck: Strömberg, Sandviken 2016
Art nr: ABF10174

FOLKRÖRELSEBLADET

EXTRA!

Medlem berättar:

”**JAG VILL
VARA AKTIV**
och bidra utifrån min
förmåga, intresse och tid”

UPPRÖRANDE!

***ABF-aren Tora Trovärdig
ifrågasätter våra folkrörelser***

VARNING!

Föreningen Föreningen
DRAR NER:
Medlemsintäkterna
MINSKAR

NU HAR DET HÄNT!

Folkbildningen
VÄCKER
LIV I
FÖRENINGSLIVET

INNEHÅLL

Vår tanke och ambition med ”Jag i förening”	7
Startinsikten – Något borde kanske göras...	9
Föreningslivet	13
Andra insikten – Vi är en idéburen folkrörelse!	17
Vägval folkrörelse	18
Spana på omvärlden och framtiden	19
Från idéburen till idébärande	20
Folkbildningen	21
Föreningsdemokrati	22
Tredje insikten – Vi är kött och blod!	27
Föreningens omgivning och kärna	28
Föreningsengagemang	31
Sympatisören	31
Hejarklacken	37
Medlemmen	38
Förtroendevald	40
Fjärde insikten – Trovärdighet och delaktighet avgörande!	43
Trovärdighet	44
Delaktighet	46
Femte insikten – Vi behöver en gemensam framtida målbild!	49
Spana!	51
Möta!	53
Göra!	55
Slutlig insikt – Nu går vi vidare!	61

Vision utan handling är bara en dröm.
Handling utan vision är bara tidsfördriv.
Vision i kombination med handling
kan förändra världen.

Joel Arthur Barker

Vår tanke och ambition med ”Jag i förening”

Vi hör ofta föreningsaktiva prata om bristande engagemang och aktivitet i sina föreningar. Sant eller osant, finns känslan där, räcker det för att vi har ett problem att **ta tag i**.

Samtalet om bristande engagemang och aktivitet förs bland förtroendevalda i föreningar och organisationer och de är därför **målgrupp** för det här studiematerialet. Eller mer precist, de förtroendevalda som kommit till insikt om att något behöver göras. Vi vänder oss till dig som;

- vill ta vara på engagemanget
- vill skapa möjligheter till aktivitet
- vill och vågar släppa fram andra som vill

Vårt perspektiv när vi skrivit är den lokala föreningen och du som är engagerad där.

Vi är övertygade om att det finns en **vilja till engagemang** bland människor. Problemet vi ser, är att vi som redan är aktiva har svårt att möta och kanalisera detta. Vi som redan är med, vi som redan är föreningen – vi utgår från oss själva när vi letar förklaringar och lösningar. Vi borde nog istället ställa oss lite vid sidan av och titta på vår förening utifrån, för att förstå och komma fram till rätt åtgärder. Hur tänkte och kände du innan du blev förtroendevald? När du var vanlig medlem? Eller innan dess, då du ännu inte tagit steget att bli medlem?

Du har framför dig ett studiematerial som vänder sig till dig som förtroendevald, men som egentligen handlar om hur det är att

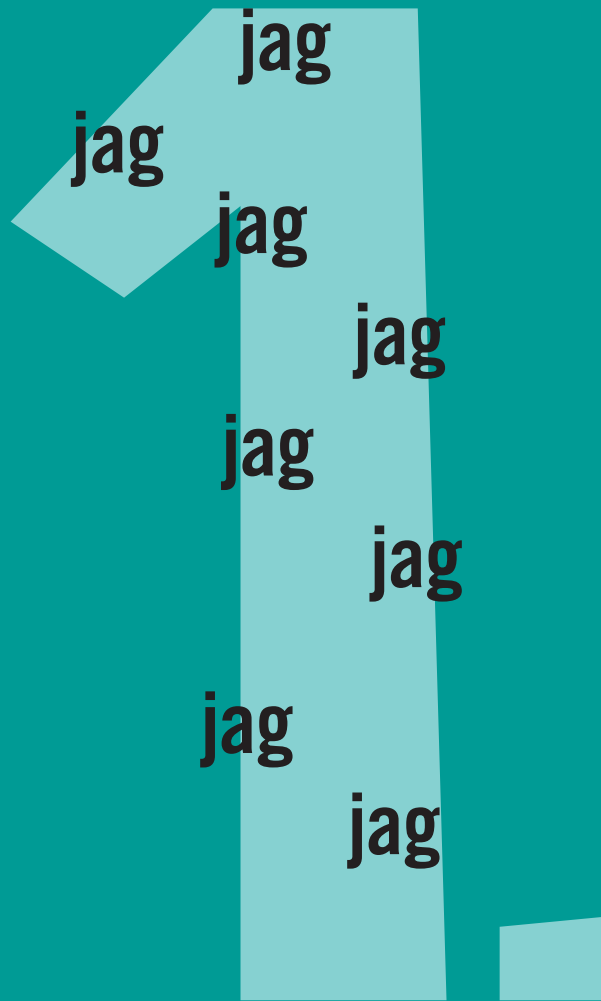
inte vara förtroendevald. Det är därför du måste försöka försätta dig i ett utifrånperspektiv.

Vi har valt att *bygga studiematerialet* utifrån fyra horisonter; sympatisörens, hejarklackens, medlemmens och den förtroendevaldas. Vi vill försöka titta utifrån och in, istället för inifrån och ut. Att följa den resa som många av oss gör in i föreningslivet. Du kommer att bli bekant med föreningen Föreningen och följa deras resa bort från stagnation, till engagemang och ökad aktivitet. På resan möter du en rad människor i och kring föreningen. Vår huvudperson är Tora Trovärdig som betonar vikten av demokrati och delaktighet för att just jag ska få plats i föreningen – ”Jag i förening”.

Vår tanke är att studiematerialet ska användas lokalt ute i föreningslivet. Vi gissar att det oftast blir en styrelse eller grupp av förtroendevalda som tar sig an uppgiften. Vi utgår ifrån att ni kommit till insikter som gör att ni vill utveckla och förändra er förening och er verksamhet.

Vi tror att ni kan använda materialet i egen regi som en traditionell studiecirkel eller som ett mötesmaterial. Vi tror ni kommer känna igen er i föreningen Föreningen och de människor ni möter där. Vi hoppas ni tar till er och vidareutvecklar de saker vi skriver om. Vi hoppas att de reflektionsfrågor vi väcker och de arbetsblad vi presentera ska göra er resa spännande och utvecklande. Ser ni svåra hinder på färden ta hjälp av en lots. Med en handledare utifrån kommer ni att färdas tryggare på okända vatten. Vår förhoppning och *ambition* är att studiematerialet ska bidra till att utveckla föreningar och folkrörelser. Vi vill se folk i rörelse – vi vill se ”Jag i förening”.

Kasta loss!
Irith Blum och Klas Stjärnehag
Blommor & Stjärnor
Idéutveckling

**STARTINSIKTEN
NÅGOT BORDE
KANSKE GÖRAS...**

Varför behövs vår förening?!

I många föreningar rullar verksamheten på år efter år och man funderar inte så mycket över varför föreningen egentligen finns. Inte heller ifrågasätter man att verksamheten ser lika ut det ena året som det andra. Men det borde man nog göra.

Flertalet av våra folkrörelser är gamla och stora rikstäckande organisationer. De växte fram utifrån angelägna och specifika behov. De har en stolt historia som berättar om många människor, stort engagemang och mycket aktivitet.

Folkrörelsernas lokala nivå, föreningarna, utgör basen i Folkrörelsesverige. Vi har också gott om lokala föreningar som inte har någon direkt koppling till någon speciell folkrörelse, men vars villkor och sätt att fungera ändå är likartade.

Runt om i Folkrörelsesverige har insikter börjat gro om att det kanske borde vara fler människor och mer rörelse i våra föreningar och organisationer. Vill vi se folk i rörelse måste vi ta vara på dessa insikter, ge dem näring, och gå från ord till handling.

Reflektera och samtala om!

- Hur såg de ursprungliga behoven ut som var grunden för vår förenings bildande?
- Hur ser behoven ut idag? Är de desamma, eller vad har förändrats?
- Behövs vår förening idag?
- Vad menar vi med en aktiv förening?
- Hur aktiv är vår förening?

Låt oss presentera föreningen Föreningen och deras resa:

Föreningen Föreningen

Det är ordinarie styrelsemöte i föreningen Föreningen och en bit ner på den långa dagordningen hittar vi punkten Rekryteringskampanj. Inbjuden och föredragande är distriktsorganisationens kassör som varit på organisationens centrala konferens som behandlat medlemsutvecklingen i organisationen. Det är inga muntra siffror som redovisas. Organisationen tappar medlemmar och ekonomin blir lidande. Trenden har pågått några år och läget är nu så allvarligt att något måste göras. Organisationens ledning har därför beslutat att starta en medlemsvärvningskampanj.

Alla i styrelsen inser allvaret, men diskussionen blir något förvirrad, och samtalet spretar åt olika håll. Ordföranden är uppgiven och menar att ingen vill engagera sig längre. Kassören säger att då pengarna tryter måste föreningen minska verksamheten. Sekreteraren påpekar att medlemsvärvning redan finns med i verksamhetsplanen. Informationsansvarige poängterar att det på hemsidan står varför man ska vara med i föreningen. Kulturansvariga förstår inte varför medlemmarna inte uppskattar de rabatterade teaterbiljetterna. Jämställdhetsansvarige ser inga problem då könsfördelningen är jämn i styrelsen. Studieansvariga upplyser om att distriktets studieprogram har delats ut till alla medlemmar. Ansvarig för...

Styrelsen vet inte riktigt hur man ska hantera frågan. Visst ska man beställa hem organisationens kampanjmaterial. Men sen då, hur ska vi göra, vem kan hjälp oss?

Annonser i lokaltidningen? Köpa reklamplats på mataffären? Anlita ungdomar som delar ut flygblad? Eller kanske telefonförsäljare? Effektivitet till lägsta kostnad! Styrelsen enas om att det behövs någon som kan det här med information, någon som vet hur man förpackar ett budskap, någon som kan lite om marknadsföring. Kassören har hört talas om en förening i grannkommunen som lyckats värva många medlemmar. Han åtar sig att kolla upp om de känner till någon bra konsult.

Tora Trovärdig, ska det vara namnet på en konsult? Erik Effektivitet skulle passa mycket bättre tänker flera i styrelsen när de träffas nästa gång. Men oavsett namnet är förväntningarna höga. Äntligen ska de få svar på hur de ska göra. Döm om styrelsens förvåning när Tora börjar med att ställa frågor!

Varför behövs er förening? – är hennes öppningsfråga. Tora går vidare – Till vad behövs er förening? För vem behövs er förening? blir nästa frågeställning.

Tora lyfter de viktiga grundfrågorna och får igång ett framåtsyftande samtal. Förvirringen inledningsvis övergår successivt i lite stolthet och visst självförtroende då styrelsen börjar inse att de själva sitter på många av svaren.

Fotnot: Tora kom från ABF där hon som folkbildare bland mycket annat arbetar med processutbildningar för styrelser. Att gå ”från idéburen till idébärande” är ett av hennes motto.

Använd
gärna
arbetsblad

1

Föreningslivet

Styrelsen som Tora möter är inte unik. Ofta hör vi företrädare för våra föreningar och organisationer beskriva situationen med ord som ”Folk vill inte engagera sig” eller ”Folk har inte tid längre”. Man upplever det svårt att rekrytera nya medlemmar, och speciellt svårt är det att engagera yngre människor. Det har också blivit allt svårare att behålla de gamla medlemmarna, och inte sällan berättar man om vikande medlemsantal. ”Det var bättre förr” är ett vanligt konstaterande.

Sant eller osant, det spelar inte så stor roll vilket. Om de föreningsaktiva upplever situationen på det viset, kommer det att prägla deras synsätt. Risker att de bara ser problemen är överhängande. Uppgivenheten sprider sig och handlingssättet blir därefter. Kräftgången fortsätter, stagnation och förvaltning smyger sig på, och blir utmärkande för hela förhållningssättet. Självklart kommer man få mycket svårt att locka till sig och engagera nya människor.

Det måste vara roligt att vara föreningsaktiv. Minns hur det var den gång du själv en gång i tiden engagerade dig. Minns lusten att vara med, nyfikenheten, att möta likasinnade, att göra saker tillsammans. Där har vi mycket av drivkraften för engagemanget.

Vi är fullt och fast övertygade om att en annan verklighet är möjlig. Engagemanget finns hos folk, men tar sig nya och andra former än vad vi är vana med. Precis som Tora gör, gäller det att självkritiskt ställa sig de besvärliga frågorna. Det finns inte ett svar, eller en metod, som fungerar för alla. Alla måste vi göra vår egen resa, och finna våra egna svar. Då växer självförtroendet, idéerna kommer, och vi kan lägga ut kursen mot målen.

Reflektera och samtala om!

- Varför behöver vår förening medlemmar?
- Vad menar vi med en aktiv medlem?
- Hur aktiva är medlemmarna?
- Hur tillåtande är vår förening, låter vi "tusen blommor blomma"?
- Vad menar vi med lokalt engagemang?
- Vad gör vi för att det ska vara roligt i vår förening, för att känna lusten?

ARBETSBLAD 1

IFRÅGASÄTT ER EGEN FÖRENING!

Ställ de jobbiga, men avgörande frågorna. Har ni inga bra svar, ja då kanske er förening har spelat ut sin roll och betydelse? Men finner ni svaren, ja då ligger framtiden för er!

Varför behövs vår förening?

Till vad behövs vår förening?

För vem behövs vår förening?

**ANDRA INSIKTEN
VI ÄR EN IDÉBUREN
FOLKRÖRELSE!**

Vägval folkrörelse

Utmärkande för den svenska demokratin är våra folkrörelser. Organisationer som vill något, som samlar många människor, som skapar aktiviteter och engagemang. Folkrörelserna finns och verkar lokalt i människors vardag. Organisationernas lokala föreningar och andra föreningar, är själva basen i Folkrörelsesverige. Föreningarnas verksamhet utgår från medlemmarna och deras verklighet. I medlemmarnas vardag och engagemang hämtar föreningen sin energi och får sin legitimitet. Det lokala engagemanget är kittet i föreningen. Medlemmarna fyller folkrörelsen med kött och blod.

För organisationer som vill vara en folkrörelse är det självklart att också säga att man vill vara demokratiska och medlemsstyrda. Det är ju själva grunden för en folkrörelse. Många människor samlas kring en gemensam idé och skapar aktivitet för att förverkliga idén. När vi uttalar att vi vill vara en folkrörelse har vi också inordnat oss i en tradition och ett synsätt som handlar om föreningsdemokrati.

Organisationens stadgar reglerar hur demokratin ska utövas och regelverket blir stommen i vårt handlingssätt. Säger vi demokrati måste vi också göra demokrati. Vid sidan av de egna stadgarna, ansluter vi oss till en föreningspraxis som rymmer en mängd spelregler för organisationer och föreningar.

Men att vi säger demokrati, och att vi i handling följer stadgar och praxis, medför inte per automatik att vi fullt ut är demokratiska. Att verkligen vara demokratiska, handlar mer om ett förhållnings-sätt, där vi går längre än de formella spelreglerna.

Våra föreningar och organisationer står inför ett vägval – att nöja sig med att förvalta, eller att bygga folkrörelse. De som väljer folkrörelsevägen kan inte nöja sig med att utbilda, de måste bilda medlemmarna. Det är så folkrörelseidén hänger ihop med folkbildningen – det ena förutsätter det andra.

Reflektera och samtala om!

- Hur skulle vi beskriva en demokratisk folkrörelse?
- I vilken grad är vi själva en demokratisk folkrörelse?

Använd
gärna
arbetsblad

2

Spana på omvärlden och framtiden

Huruvida vi lever i förändringarnas snabba tidevarv ska vi låta vara osagt. Att många upplever att förändring tycks vara det enda bestående och att det går snabbt är dock sant. Så det gäller att förhålla sig till känslan och att rusta sig. Därför är det alltid nyttigt att spana på omvärlden och framtiden. När du spanar är det klokt att inta de olika perspektiven invärld, närvärld respektive omvärld. Det är lättare att förstå och välja väg om du dels tittar på den egna föreningen och organisationen, dels på den närmaste omgivningen inom föreningslivet och folkrörelsevärlden, men också på samhället i stort runt om oss.

Som föreningsaktiv rör du dig i en lite speciell ”bransch” där idéer, värderingar och folks engagemang är utmärkande. När forskare talar om vår bransch benämns den med uttryck som Non profit, Ideella sektorn, eller Civilsamhället – vi föredrar att säga Folkrörelsevärlden.

Folkrörelsernas betydelse för utvecklingen i samhället kan inte nog betonas. Under dryga hundra år har folkrörelserna drivit på den demokratiska utvecklingen. De är gamla, kanske tillhör de historien, kanske har de gjort sin historiska uppgift – eller är det kanske tvärtom?

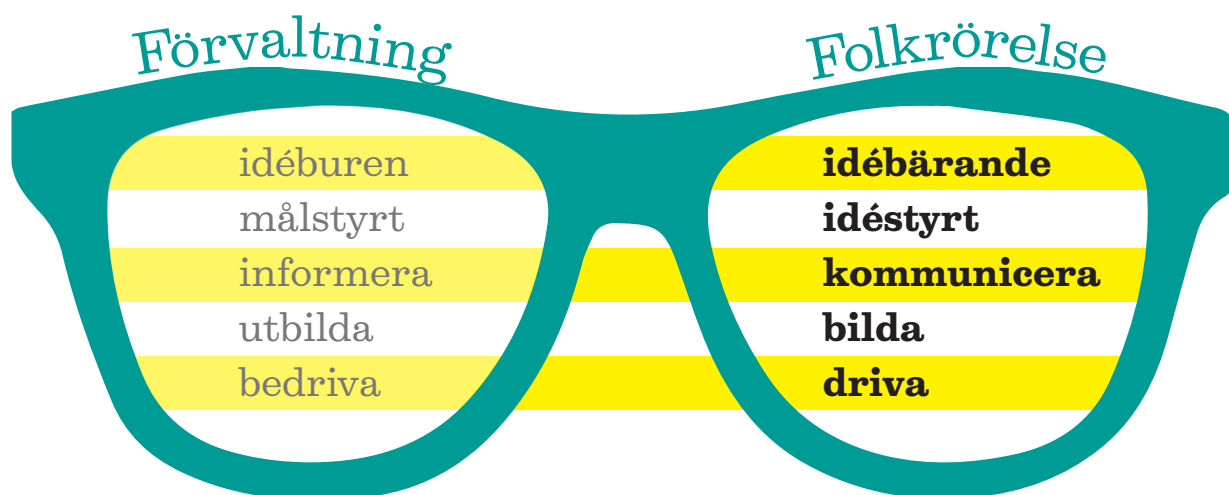
Folkrörelsernas aktiva och engagerade medlemmar har fyllt demokratin med kött och blod. De lokala föreningarna är basen i folkrörelserna och därmed en viktig byggsten i grunden för demokratin. I föreningarna får människor chans att växa och skolas demokratiskt. Föreningslivet är som en plantskola för ett vidare samhällsengagemang.

Från idéburen till idébärande

När vi spanar på folkrörelsevärlden ser vi mycket insiktsfullhet och klokskap, men också en viss trötthet och brist på nytänkande. Folkrörelser som aktivt drivit på för förändring och utveckling, har kommit att bli allt mer av förvaltande organisationer. Visst är man idéburna och arbetar målstyrt, man är duktiga på att informera och utbilda, och man bedriver verksamhet. Men det räcker inte om man vill påverka samhällsutvecklingen.

Fokus måste vara framåt. En folkrörelse värd namnet måste tro på sina idéer, samla mycket folk, och vara i aktiv rörelse. Då blir rörelsen idébärande och arbetar idéstyrt, kommunicerar med och bildar folk, och man driver på utvecklingen.

Folkrörelser kan aldrig nöja sig med att bara förvalta utan måste ha fokus på förändring mot ett bättre samhälle – en balansgång, men med ett tydligt fokus.

Folkbildningen

Traditionell utbildning handlar ofta om att lära sig hur något är eller ska utföras. Folkbildning är bra mycket mer. Den ger oss insikter att förstå sammanhanget och se helheten. Folkbildning ger oss ökad tolerans och respekt för varandra. Med folkbildning bygger vi kunskap som minskar rädslor och fördomar. Folkbildning är ett av våra viktigaste vapen i kampen mot krafter i samhället som inte tycker att alla människors har lika värde och samma rättigheter.

Folkbildning är en metod att uppnå demokrati i föreningen och organisationen, men också i samhället i stort.

I ABFs Idéprogram uttrycks det:

”Folkbildning är för ABF en idé om demokratiskt lärande och ett fritt kunskapssökande. Folkbildning ger människor kunskap och mod för att erövra makt och ta ansvar i såväl den egna vardagen som i samhället som helhet. Studier och kultur gör livet rikare och är samtidigt något som utvecklar hela samhället. Vi tror på folkbildningens möjligheter att utmana och var en demokratisk förändringskraft.”

Reflektera och samtala om!

- Vad skulle vi behöva förändra och utveckla för att bli mer av folkrörelse!
- Reflektera över hur folkbildningsmässig föreningens verksamhet och arbetssätt är?
- Vad och hur skulle vi kunna göra för att bli mer folkbildningsmässiga!

Föreningen Föreningens resa...

Efter den inledningsvis totala förvirringen då Tora Trovärdig från ABF besökte styrelsen och ställde sina besvärliga frågor, har föreningen nu bjudit in Tora igen. Man insåg ju att det var just de frågorna man måste fundera över. Styrelsen har bitt Tora fungera som processledare och handleda dem i deras arbete med att utveckla föreningen och medlemsdemokratin.

Föreningsdemokrati

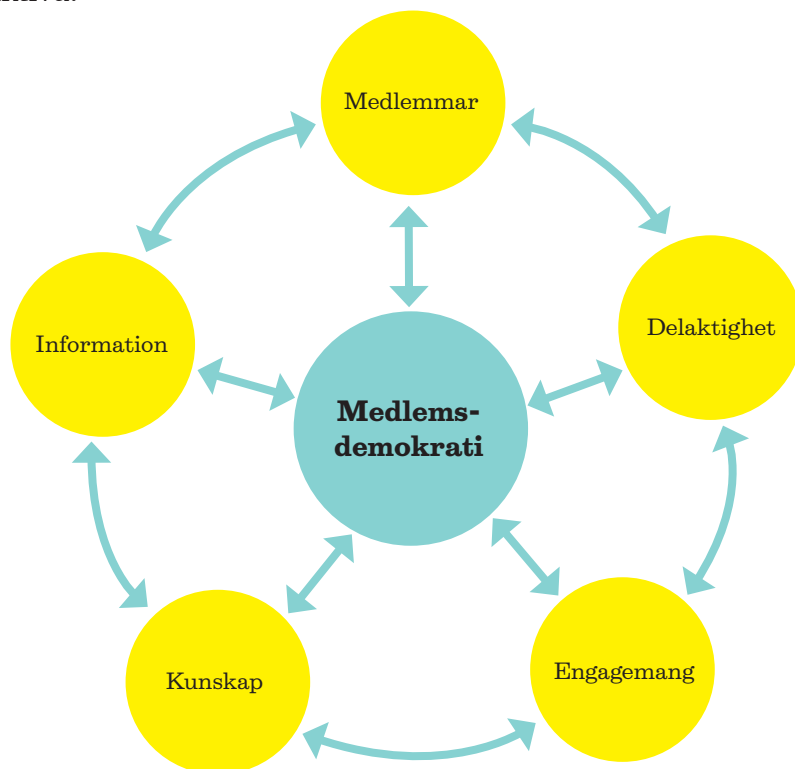
Ett av kännetecknen för våra föreningar och folkrörelser är att de är demokratiska organisationer. Vi nöjer oss inte med den formella demokratin med årsmöten där vi förrättar val och beslutar om verksamheten. Vi eftersträvar även en demokratisk verksamhet och ett demokratiskt arbetssätt mellan våra årsmöten, vi vill uppnå ”mellanvalsdemokrati”.

Vår idé är visionen om aktiva föreningar och folkrörelser där synsätt, handlingsätt och förhållningssätt genomsyras av folkbildningen. Föreningsdemokrati kan byggas med folkbildning, och folkbildning kan bygga folkrörelser. Vi människor lär så länge vi lever, men våra organisationer lever bara så länge de lär. Vi menar därför att demokrati, folkrörelse och folkbildning förutsätter varandra.

Med demokrati menar vi folkvilja, folkstyre och folkvälde. I föreningsssammanhang innebär det att det är medlemmarna som bestämmer. Men det räcker inte med många medlemmar för att det automatiskt ska uppstå demokrati i föreningen. Det krävs att medlemmarna är delaktiga i föreningens verksamhet.

För att medlemmen ska bli delaktig krävs ett engagemang. Engagemang kommer inte av sig själv, utan föds utifrån att medlemmen får kunskaper och insikter. För att medlemmen ska fråga efter kunskaper krävs att hon får information.

Demokrati är inte ärftligt. Det finns inga genvägar eller enkla modeller för att bygga medlemsdemokrati. Det är ett ständigt pågående utvecklingsarbete, och ett förhållningssätt hos oss som är aktiva.

Reflektera och samtala om!

- Reflektera över hur inflytandet är i föreningen för den enskilda medlemmen?
- Vad och hur skulle vi kunna göra för att öka medlemmarnas inflytande!

Delaktighet för alla medlemmar och ett trovärdigt agerande av förtroendevalda skapar engagemang och bygger demokrati. Idébärare som driver på utvecklingen i sina föreningar engagerar folk och skapar rörelse. Det är vi tillsammans som är vår förening och vår organisation. Du är en av alla som är med och du har ansvar. Dels för att de beslut som vi gemensamt har fattat förverkligas. Men också ett ansvar att möjliggöra att alla får plats och utrymme. Det är när alla blir delaktiga i demokratin som vi säkerställer demokratin. Internt i föreningen är det högt i tak och vi bejakar olikheterna. När vi väl har bestämt oss för en ståndpunkt håller vi ihop. Vi talar för och arbetar mot det gemensamma målet. Det är när både du och jag och vi får utrymme, som vi kan tala om att vi uppnått det vi kallar föreningsdemokrati.

Reflektera och samtala om!

- Reflektera över hur demokratiskt vårt arbetssätt är i föreningen?
- Vad och hur skulle vi kunna göra för att öka föreningsdemokratin!

ARBETSBLAD 2

VÄGVAL I FOLKRÖRELSE!

Så här vill vi beskriva en demokratisk folkrörelse:

I vilken grad är vi själva denna demokratiska folkrörelse?

FÖRVALTNING

FOLKRÖRELSE

Det här behöver vi göra för att påbörja vår resa mot vår vision om folkrörelsen:

TREDJE INSIKTEN
VI ÄR KÖTT OCH BLOD!

Föreningens omgivning och kärna

Grunden för föreningslivet är aktiva och engagerade människor. En idéburen folkrörelse och förening som vill vara i rörelse och idébärande, måste ha engagerade och aktiva människor i och runt sig.

Föreningen behöver medlemmar för att kunna fungera. Medlemmarna bär föreningen, personifierar föreningen, fyller föreningen med kött och blod. Men det räcker inte. Vid sidan av medlemmarna och de förtroendevalda behövs också den aktiva hejarklacken och skaran av sympatisörer. Vi menar att det behövs en bredare syn på aktivitet och medlemskap.

Många medlemmar ger tyngd och legitimitet åt föreningens sakfrågor. Ju fler medlemmar desto mer möjlighet att få inflytande och kunna påverka. Det finns också en krass ekonomisk sida, medlemmarna skapar intäkter genom sina medlemsavgifter. Men vi måste också vända på perspektivet. Den omvända frågan är minst lika intressant; varför behöver medlemmen föreningen, vem är till för vem?

Flertalet organisationer bygger sin verksamhet på ett aktivt medlemskap istället för att nöja sig med passiva stödmedlemmar. Visst är vi olika mycket aktiva men själva grundtanken och intentionen är att så många som möjligt ska vara så aktiva som möjligt.

Här någonstans spårar ofta tanken fel. Vi som redan är aktiva ser gärna att alla andra är lika mycket aktiva som vi själva. Och inte nog med det, vi ser gärna att de ska vara aktiva på samma sätt och villkor. När vi upptäcker att det inte är så blir vi besvikna.

I flertalet föreningar och organisationer finns det en naturlig uppdelning mellan vanliga medlemmar och de förtroendevalda som tagit på sig ett uppdrag. Med detta följer lika naturligt att man som förtroendevald oftast är mer aktiv.

Men kanske borde vi bredda vår syn på aktivitet och medlemskap? Kanske måste vi acceptera att människor vill vara olika mycket aktiva, befinna sig olika nära föreningen, identifiera sig olika mycket med organisationen, vara olika mycket aktiva under

olika perioder? Kanske skulle en bredare syn på aktivitet och engagemang kunna innebära, att vi tänker och planerar verksamhet, för sympatisörer, hejarklack, medlemmar och förtroendevalda?

Reflektera och samtala om!

- Varför behöver medlemmen vår förening?
- Hur ser vi på aktivitet?
- Sympatisör, hejarklack, medlem eller förtroendevalda, hur vill vi ha det?

Kring föreningens idé samlas de som i olika grad delar uppfattningar, ståndpunkter och värderingar. Ju närmare kärnan sannolikt allt aktivare.

Sympatisörerna

I den yttersta ringen har vi Sympatisörerna. De *håller med om synsättet*, ger sitt passiva stöd, tar gärna emot information, och kan eventuellt tänka sig delta i någon enstaka aktivitet. Sympatisörerna förbehåller sig dock rätten att kunna vara lite kritiska och ifrågasättande.

Hejarklacken

Sen har vi Hejarklacken. De är uttalat för föreningens idé, deltar i samtal, talar för

föreningen, och *deltar gärna i aktiviteter*. Klacken vill dock ha ryggen fri, vill inte binda upp sig, och vill inte gärna ta ansvar.

Medlemmarna

Medlemmarna *har tagit ställning*. De vill vara med, de identifierar sig med föreningen, och de deltar i många olika aktiviteter. Men det finns en gräns för medlemmarnas engagemang och aktivitet, och de vill inte ta ansvar fullt ut.

Förtroendevalda

De Förtroendevalda är föreningens kärna. De är aktiva och engagerade, *tar ansvar* och utvecklar. Som förtroendevald personifierar man föreningen, man är föreningen.

Föreningen Föreningens resa

Målmedvetne **Målle** är en nyfiken kille som känner till att det finns en förening som ägnar sig åt hans stora intresse. Han frågar runt, letar på nätet, pratar med kompisar, och så vidare. Så småningom inser han att mycket av det han funderat över finns det svar på hos föreningen. Schysst förening tänker Målle. Inte utan att han gillar föreningens idéer och verksamhet. Man kanske rent av skulle engagera sig lite funderar Målle. Jag skulle vilja gå på en föreläsning eller delta i en studiecirkel, som föreningen arrangerar, säger han, och går till handling. De kunskaper Målle skaffar sig, och den delaktighet han känner, gör att han tar ett steg till. Jag vill vara med och utveckla verksamheten tänker Målle och bestämmer sig för att bli aktiv medlem i föreningen Föreningen.

Föreningsengagemang

Resan mot ett engagemang börjar ofta långt innan medlemskapet. Visst finns "Målle" och visst är han önskvärd, men sannolikt är han ganska unik.

Första steget utgörs av att vi **känner till** att föreningen finns. I nästa fas handlar det om **insikter** kring det föreningen står för. Först när vi förstår föreningens idé är det möjligt att **gilla** den. Inspirerad av idén är det lätt att **engagera sig**. När vi börjar identifiera oss med föreningen blir nästa steg att **handla** i form av att delta i verksamheten och ta lite ansvar. Den delaktighet som ansvaret medför gör att vi tar ett ytterligare steg och medverkar till att **utveckla** föreningen, t ex genom att bli medlem och förtroendevald.

Vi kan välja att se beskrivningen som en stege eller en pyramid där vi successivt klättrar allt högre. Eller så ser vi det som en loop – engagemangssloopen – ett ständigt pågående utvecklingsarbete för föreningen.

Känna till

För att vår förening ska vara känd behöver den synas och finnas i folks vardag. Vi behöver presentera vår förenings idé och verksamhet på olika sätt, tex i foldrar och på nätet. Det gäller att titta utanför den egna föreningen. Det ska vara lätt för den intresserade *allmänheten* att hitta oss.

Inse

För att vår förening ska attrahera människor behöver vi kunna förklara våra mål och beskriva verksamheten. Vi behöver vara tydliga så att många olika människor förstår vårt budskap. Att intresserade i kretsen av våra *sympatisörer* ser oss som en möjlighet.

Gilla

För att människor ska bli aktiva i vår förening behöver de tilltalas av föreningens idé och inspireras av vår verksamhet. Vi behöver visa upp oss på ett sätt så att människor gillar det de ser. Att

intresserade ser att de kan vara roligt att vara aktiva hos oss. Att man gärna ansluter sig till **hejarklacken**.

Engagera sig

Vår förenings mål är givetvis att fler ska engagera sig för idén och i verksamheten. Vi behöver en verksamhet med aktiviteter där människor känner att de vill vara med och delta aktivt. Att intresserade ser att de kan få utlopp för sina idéer hos oss. Att man som **medlem** känner och inser att medlemskapet ger något mer i form av inflytande och möjlighet att påverka.

Handla och ta ansvar

Vår förening behöver kunna erbjuda ett djupare engagemang för de som börjar känna delaktighet, identifierar sig med idén, och är bredda att gå till handling. Vi behöver en verksamhet som bygger på delaktighet för att människor också ska vara beredda att ta ansvar för föreningen. Att intresserade ser att det kan göra nytta hos oss. Att man både som **medlem** och **förtroendevald** kan vara med aktivt och också ta ansvar.

Utveckla

Vår förening behöver ständigt utvecklas för att verksamheten inte ska stagnera. Delaktighet och ansvar för oss vidare mot nya idéer, förändring och utveckling. Att intresserade ser att hos oss finns en öppenhet och samhörighet att utvecklas i. Att man som **förtroendevald**, men också som vanlig **medlem**, kan delta i utvecklingsarbetet.

Om vi utgår ifrån att ett föreningsengagemang byggs upp successivt under olika faser behöver vi i föreningen fundera över hur vi ska möta den blivande möjliga medlemmen. Ska vi lyckas ta vara på ett möjligt engagemang måste vi möta människor där de befinner sig, utifrån deras förutsättningar och på deras villkor.

Vi måste gå från ord till handling för att möta engagemangets olika faser. Analysera hur vi gör idag, och planera hur vi skulle kunna göra imorgon. Allt för att på bästa sätt kunna möta målgruppen där de är.

Reflektera och samtala om!

- Vad gör vi idag för att människor ska känna till oss?
- Vad skulle vi kunna göra för att öka kännedomen om föreningen!
- Hur gör vi idag för att skapa insikter och förståelse om vår förening?
- Hur skulle vi kunna göra för att öka insikterna och förståelsen för föreningen!
- Hur gör vi idag för att människor ska gilla vår idé och verksamhet?
- Hur skulle vi kunna göra för att människor i ännu högre grad ska gilla oss!
- Vad gör vi idag för att erbjuda och locka till engagemang?
- Vad skulle vi kunna göra för att öka viljan till engagemang!
- Hur gör vi idag för att möta de människor och medlemmar som vill gå till handling?
- Hur skulle vi kunna göra för att öka möjligheterna till handling!
- Vad gör vi idag för att stimulera till utveckling för individer och förening?
- Vad skulle vi kunna göra för att stimulera utveckling!

Använd
gärna
arbetsblad

3

Föreningen Föreningens resa...

Sympatisören Sune gillar föreningen Föreningens idéer och det den står för. Dessutom verkar de flesta som är med på deras aktiviteter vara schysta människor. Han träffade några på en fest förra året och det var både intressanta och roliga samtal. Sune måste erkänna att han kände en viss samhörighet, han som aldrig har känt för att engagera sig, han som oftast bara vill glida med. För en tid sedan hängde han med kompiserna Klara på sitt första möte, en föreläsning som handlade om föreningens hjärtefrågor. Det är lätt att ryckas med, kanske gjorde han fel, men han satte faktiskt upp sig på en maillista för att få information om föreningens aktiviteter. Bara de inte får för sig att han ska vara med mer aktivt, nej det vill han inte...

Sympatisören

De allra flesta föreningar har behov av att synas och vara kända, för att locka till sig folk och på sikt få nya medlemmar. Att allmänheten känner till föreningen, vet att den finns, är bara av godo, oavsett om man delar föreningens idéer eller inte.

Någonstans där ute bland folk finns en grupp som gillar föreningens idéer, som delar synsättet, och som insett vikten av föreningens frågor. Men som vi sällan ser i verksamheten. Nog borde vi ägna sympatisörerna viss uppmärksamhet och se till att de får information, de är ju våra passiva stödtrupper. Och kanske är de beredda att delta i någon av våra aktiviteter?

Reflektera och samtala om!

- Vilka är vår förenings sympatisörer?
- Hur når vi våra sympatisörer?
- Vad kan vi göra för att aktivera dem?
- Vad kan vi göra för att sympatisörerna ska ansluta sig till hejarklacken?

Föreningen Föreningens resa...

Klara är en ung tjej som är intresserad av det föreningen sysslar med. Men att bli medlem känns stort och krävande. Gamla kompiserna Mersiha ser man ju knappt numera sedan hon blev medlem. Kan man inte bara få vara med lite lagom funderar Klara. Men visst är hon med på många aktiviteter och umgås också privat med flera som är medlemmar. Och på jobbet tror nog de flesta att hon är medlem, så som hon talade för idéerna på senaste arbetsplatsmötet. Ja, Klara har verkligen lärt sig mycket, speciellt genom studiecirkeln som hon deltog i under hösten.

Mersiha frågade senast de träffades om det inte var dags att bli medlem och få lite inflytande också, men nej där går nog en gräns, jag vill ha min frihet tänker Klara.....

Hejarklacken

I föreningens närmaste omgivning har vi Hejarklacken. De som gärna deltar i aktiviteter, talar för föreningens idéer i andra sammanhang, men som inte är beredda att engagera sig mer, eller ta ansvar.

Hejarklacken gillar föreningen och de är våra aktiva stödtrupper. De som är med i klacken har börjat identifiera sig med föreningen och idéerna, och är självklart potentiella medlemmar. Samtidigt står de och väger, heja på javisst, men ta ansvar nja. Några tar säkert självmant steget och blir medlemmar, andra kanske behöver påverkas lite, medan andra trivs bäst och gör mest nytta, just som hejarklack.

Reflektera och samtala om!

- Vilka är vår förenings hejarklack?
- Hur når vi vår hejarklack?
- Vad kan vi göra för att aktivera dem?
- Vad kan vi göra för att hejarklacken ska ta steget och bli medlemmar?

Föreningen Föreningens resa...

Medlemmen **Mersiha** är en engagerad tjej som aktivt har bidraget till att föreningen Föreningen idag har en väl fungerande medlemsdemokrati. Men så har det inte alltid varit. Inte så att man tidigare bröt mot stadgar och praxis, men det mesta sköttes av några få personer. Som ny medlem ville Mersiha vara med och bestämma, hon ville ha information för att förstå, hon ville vara en i gänget. Det var flera som tyckte att Mersiha var ganska jobbig i början, ja några skrämdes nog lite av hennes engagemang. Vad var hon egentligen ute efter, ville hon ha deras uppdrag, eller...

Medlemmen

Vi har tidigare betonat att grunden för föreningslivet är aktiva och engagerade människor. Engagemang och aktivitet leder långt, men är bara ena sidan av myntet. För att få inflytande och kunna påverka föreningen behövs medlemmar. Det är medlemskapet som ger inflytande, och rätt nyttjat, makt att påverka och förändra. Dessutom är det aktiva medlemskapet en skola i demokratiarbete.

Vår förenings- och folkrörelsetradition bygger på många, aktiva och kunniga medlemmar. Insikter och kunskaper behövs om föreningens och organisationens sakfrågor. Kunniga medlemmar har större möjlighet att få inflytande, kunna påverka, och utveckla de sakfrågor vi står för. Men lika viktigt är insikt och kunskap i föreningskunskap. Det är så vi kan lära oss hantera demokratin i föreningen, hitta ett bra arbetssätt, sköta verksamheten, hantera rekryteringen, medlemsvården, med mera.

I båda fallen handlar det om att bära föreningen och organisationen. Att bli idébärare av vår verksamhet och vårt arbetssätt.

Vi har sett en utveckling där dessa insikter och kunskaper alltmer har blivit förbehållet de förtroendevalda, som därmed i allt högre grad kommit att sköta verksamheten åt medlemmarna. Menar vi allvar med att vi vill bygga verklig medlemsdemokrati måste vi vända trenden i motsatt riktning och stärka medlemmarnas inflytande.

Reflektera och samtala om!

- Varför behöver våra medlemmarna insikter och kunskaper?
- Vilka insikter och kunskaper är nödvändiga för våra medlemmar?
- På vilket sätt vill vi att medlemmarna ska vara aktiva och engagerade?

Föreningen Föreningens resa...

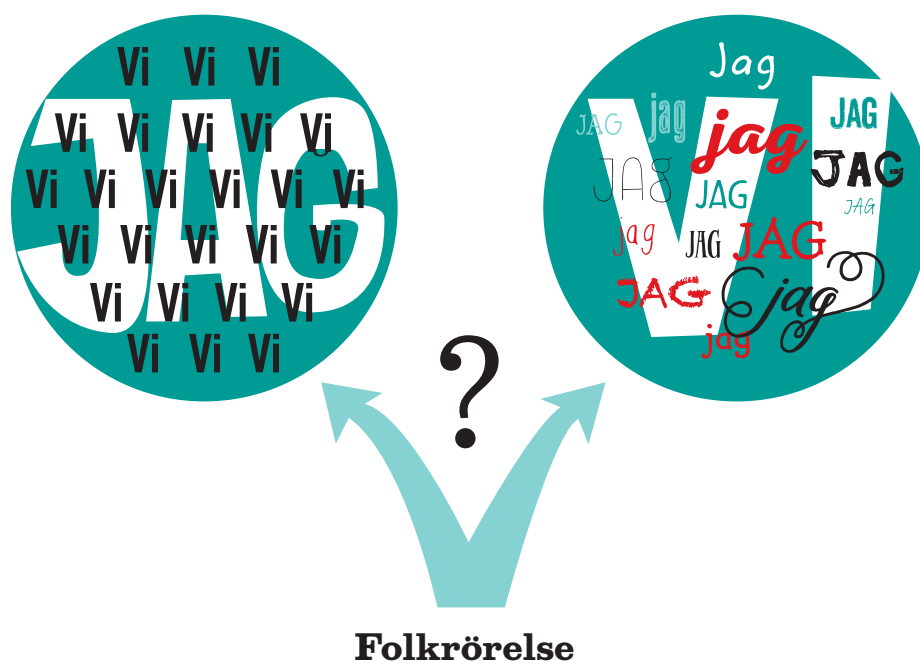
Fia och **Fares** är två av de förtroendevalda styrelseledamöterna i föreningen Föreningen. De har inte riktigt samma syn på ledarskapet och drar inte alltid åt samma håll. Fia kan verka lite omständig då hon ofta föreslår att olika frågor borde behandlas på ett medlemsmöte. Fares däremot tycker att han har fått ett uppdrag att sköta vissa frågor, och vill gärna vara lite mer effektiv.

Förtroendevald

Som förtroendevald får du inflytande och kan påverka. Du har makt, och den makten måste du hantera klokt.

Vi har konstaterat att en folkrörelse består av många jag som blir ett vi. Vidare att alla jagen måste få vara i rörelse, att föreningen är till för medlemmarna, och att vi tillsammans kan göra skillnad. Vi har även konstaterat att vår föreningsdemokrati bygger på att vi i demokratisk anda och med stöd av våra stadgar väljer företrädare som har till uppgift att företräda oss och vår förening. Frågan vi självkritiskt måste ställa oss är, om det är så i verkligheten i vår förening? Fungerar vår mellanvalsdemokrati, är alla ”jagen i viet” med på riktigt i vår förening?

Nästa självkritiska fråga vi måste ställa oss är, om vi är en organiserande organisation eller om vi är en övertagande organisation? Med en organiserande organisation menar vi en folkrörelse där jagen får vara i rörelse.

I linje med organisationens övergripande idé och mål, är vi alla med och tar aktivt ansvar. Utifrån var och ens förutsättningar bidrar vi till att vår förening flyttar fram sina positioner och tillvaratar medlemmars intresse. Samma förhållningssätt oavsett det handlar om bostadsföreningen, på arbetsplatsen, eller i fritidsföreningen.

I den övertagande organisationen har de förtroendevalda och anställda tagit över. De gör allt åt medlemmarna som därmed passiviseras. Demokrati fungerar visserligen helt efter regelboken och stadgarna, men det är sämre ställt med mellanvalsdemokratin. I dess värsta form blir medlemmarna som en gisslan som bara legitimerar de förtroendevalda. Risken är stor att de förtroendevalda och anställda upplever att det bara är de som är och vill vara aktiva. Ingen annan vill, och allt hänger på dem. I sin förlängning leder det lätt till att de anser att det inte ens är någon idé att fråga. Medlemmarna bryr sig inte, det är bara vi som är insatta som kan och förstår. Vi har alla svaren, vi vet vad medlemmarna vill, och vad som är bäst för dem.

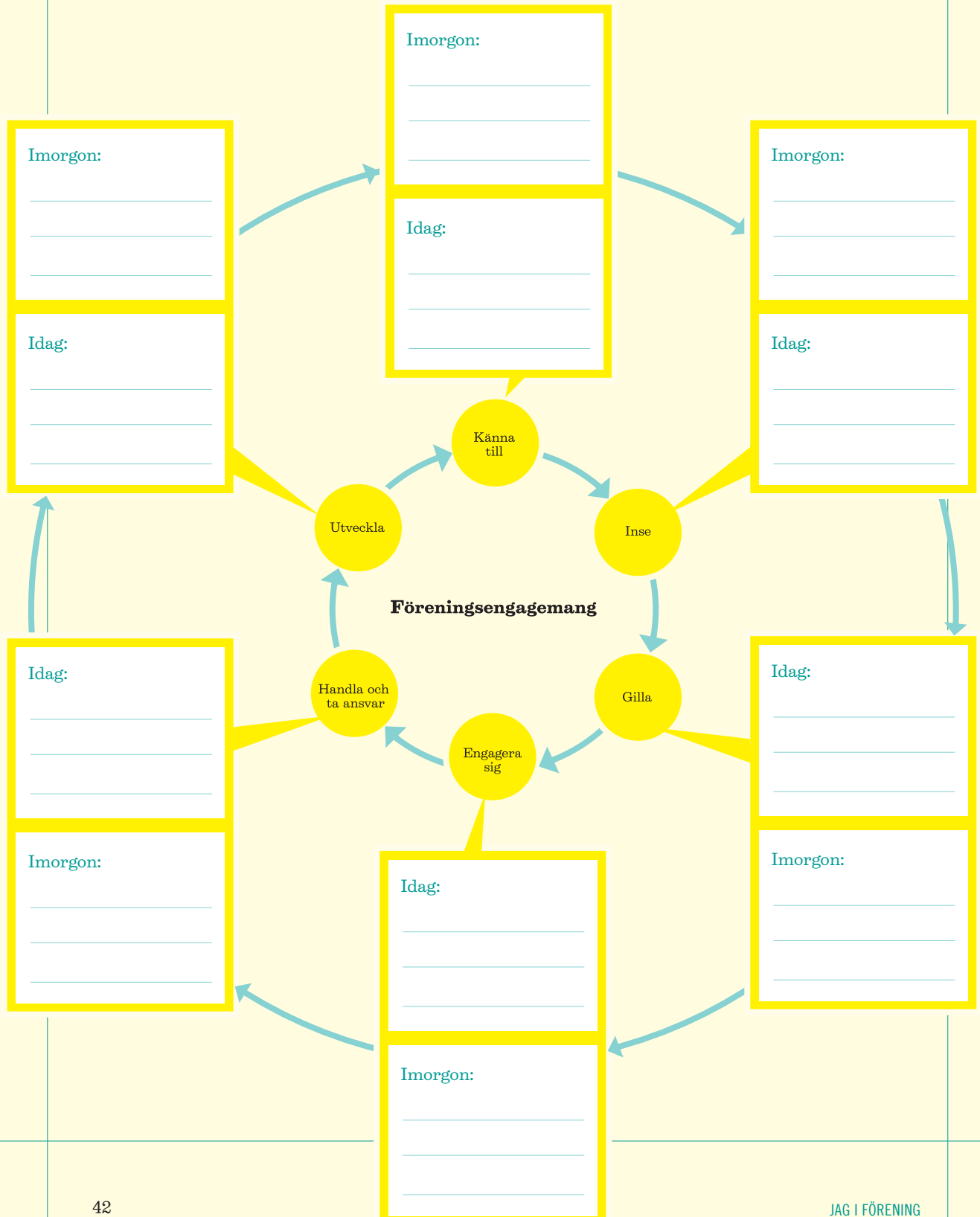
Reflektera och samtala om!

- Reflektera över vilken folkrörelse vi vill vara, organiserande eller övertagande?
- För vem ska vi bygga folkrörelse?
- Hur vill vi att rollen som förtroendevalda ska vara?
- Vilka risker ser vi att "Jaget" blir större än "Viet"?

ARBETSBLAD 3 ANALYSERA OCH SPÅNA!

Utgå från Engagemangsloopen. Första steget – Vad gör vi idag för att människor ska känna till, inse, gilla, engagera sig, handla och ta ansvar, samt utveckla? Andra steget – Vad skulle vi kunna göra imorgon?

**FJÄRDE INSIKTEN
TROVÄRDIGHET
OCH DELAKTIGHET
AVGÖRANDE!**

Föreningen Föreningens resa...

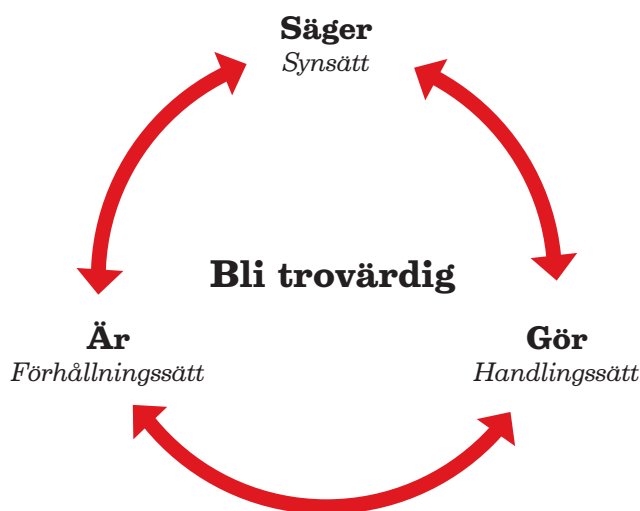
Tora Trovärdig har nu träffat styrelsen ett flertal gånger under det senaste halvåret. Man har valt att träffas i en studiecirkel för att skapa tillfälle till reflektion mellan träffarna. Studiecirkelformen gjorde att ABF kunde bjuda på studiematerialet.

Tora fann en bundsförvant i styrelsen, den lite mer erfarna Daniel. Han månar om att alla i styrelsen ska vara med i samtalen för att känna delaktighet. Det var Daniel som vidgade perspektivet och förde in Hejarklacken och Sympatisörerna i diskussionen. Hans käpphäst är, att ska styrelsen vara trovärdig, måste man också bjuda in alla som berörs av utvecklingsarbetet. Det resulterar i att Daniel och Tora föreslår att föreningen och ABF tillsammans ska arrangera en Framtidsspånardag dit man välkomnar sympatisörer, hejarklack, medlemmar och förtroendevalda.

Trovärdighet

En folkrörelse värd namnet får aldrig nöja sig med en formell demokrati. En folkrörelse måste alltid arbeta aktivt för att skapa förutsättningar för demokrati. En verklig demokrati har vi först när vi säger demokrati, gör demokrati, och är demokratiska. När medlemmarna känner till de demokratiska spelreglerna, lär sig att nyttja dem, och också känner att de är delaktiga – då kan vi tala om medlemsdemokrati.

En folkrörelses demokratiska trovärdighet avgörs av om den lever som den lär. Demokratien måste genomsyra organisationen såväl på bredden som på djupet. Ett brett medlemsengagemang måste

kombineras med ett demokratiarbete på samtliga nivåer i organisationen.

Dessutom finns det ett individperspektiv på organisationens och föreningens demokratiska trovärdighet. Som medlem och förtroendevald personifierar man sin förening. När allmänhet, sympatisörer och hejarklack ser vårt individuella agerande ser de föreningen. Som medlem och förtroendevald måste vi vara konsekventa och leva som vi lär. Ett demokratiskt förhållningssätt från oss som personifierar organisationen ger vår förening trovärdighet.

Reflektera och samtala om!

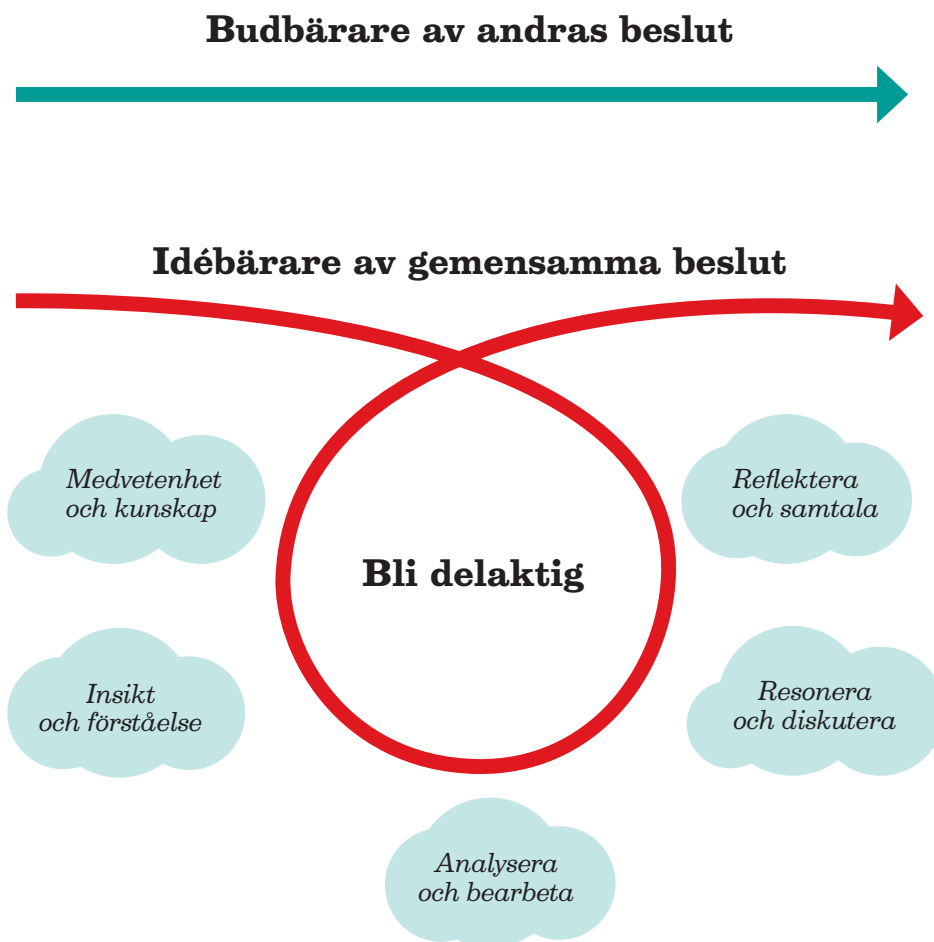
- I vilken grad tycker vi att vår organisation är trovärdig utifrån den grundläggande idén?
- I vilken grad tycker vi att vår förening är trovärdig utifrån organisationens mål?
- I vilken grad tycker vi att våra förtroendevalda är trovärdiga i sitt agerande?

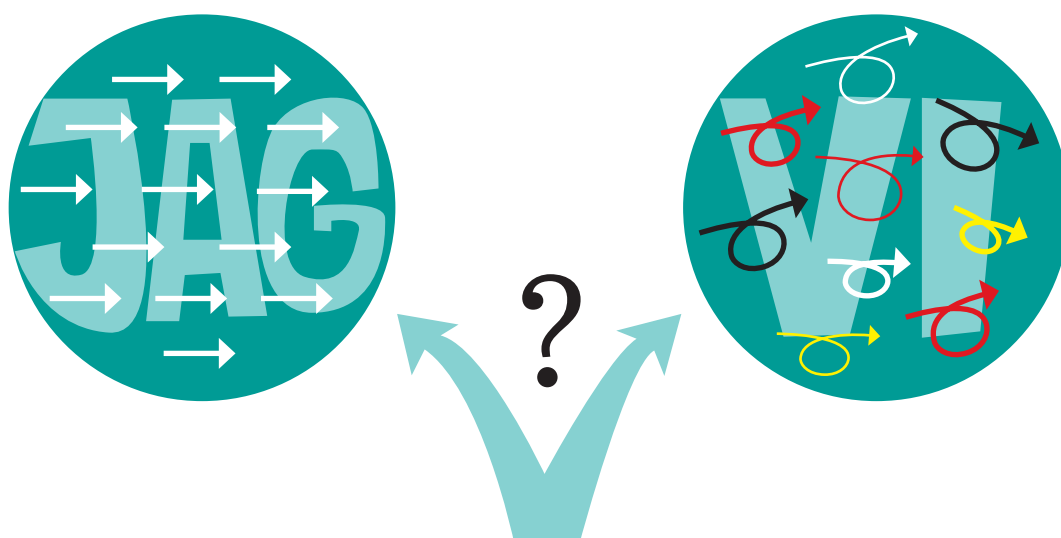
Delaktighet

Delaktighet för alla inblandade är nyckeln till utveckling för alla grupper. Lika viktigt i den lilla föreningen, som i den stora organisationen, liksom i samhället i stort. I våra föreningar måste vi skapa förutsättningar för delaktighet för alla berörda. Den som får möjlighet till delaktighet kommer känna engagemang och bli bärare av föreningens idéer och beslut.

Å andra sidan, delaktighet tar tid och är krävande för alla berörda. Det handlar inte bara om att någon ska lämna ifrån sig inflytande. Det handlar lika mycket om att kliva fram och ta ansvar. Det är lätt att ta den enkla vägen och låta några få sköta det mesta, snabbt och effektivt. Men risken är att det stora flertalet reduceras till att bli budbärare av några fås beslut. En föga engagerande och utvecklande situation.

Tvärtom ska vi alltid planera och organisera verksamhet och arbetssätt byggt på delaktighet. En verksamhet och ett arbetssätt där det finns utrymme för reflektion och samtal, resonemang och diskussion, samt analys och bearbetning, föder på sikt insikter och förståelse, medvetenhet och kunskap. Den som är delaktig i en sådan process kommer slippa budbärarrollen och i stället bli idébärare av gemensamma beslut och idéer. Som idébärare känner man sig trygg och står lätt upp för föreningens idéer.

Föreningsengagera

Reflektera och samtala om!

- Reflektera över hur delaktigheten är i föreningen för den enskilda medlemmen?
- Vad och hur skulle ni kunna göra för att öka medlemmarnas delaktighet!

Använd
gärna
arbetsblad

4

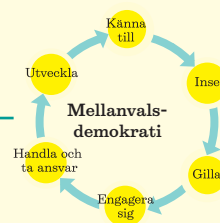
ARBETSBLAD 4

PLANERA FÖR DELAKTIGHET OCH VINN TROVÄRDIGHET!

- Börja med en individuell bedömning av var på skalorna vår förening befinner sig.
- Nästa steg är att i gruppen bli överens om en gemensam uppfattning.
- Avslutningsvis samtalar ni om vilka insatser som krävs för att föreningen ska bli mer demokratisk, hur ni ska öka delaktigheten, hur ni ska bli mer trovärdiga, och hur ni ska bli mer av folkrörelse.

1. Hur väl fungerar vår mellanvalsdemokrati?

Stadgedemokrati

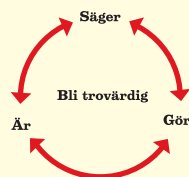
2. I vilken grad är vi idébärare av föreningens verksamhet?

Budbärare

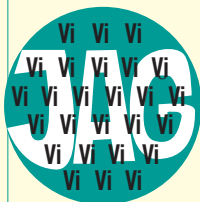

3. Hur trovärdiga är vi i vår förening?

Säger

4. I vilken grad är vår förening en folkrörelse?

**FEMTE INSIKTEN
VI BEHÖVER EN
GEMENSAM
FRAMTIDA MÅLBILD!**

Föreningen Föreningens resa...

Lagom till Framtidsspånardagen har **Målle** den målmedvetne nya medlemmen blivit riktigt varm i kläderna. Han driver uppfattningen att föreningen måste bli överens om en gemensam målbild för vad man vill med föreningen. I en annan förening där Målle är aktiv har man framgångsrikt arbetat med att utveckla verksamhet och arbetssätt. Första steget i den processen var att formulera en vision för föreningen, och att därefter lägga fast mål på lång och kort sikt.

Nu använder man samma sätt för att mejsla fram hur man ska arbeta för att skapa engagemang och aktivitet i föreningen Föreningen. Det var ingen större brist på idéer när sympatisören **Sune**, **Klara** från klacken, medlemmen **Mersiha**, de båda förtroendevalda **Fia** och **Fares**, tillsammans med målmedvetne Målle och delaktige **Daniel**, under **Tora Trovårdigs** handledning tar sig an framtidsfrågorna. Föreningen Föreningen går en ljus framtid till mötes när man nu åter bygger folkrörelse med folkbildningen som metod.

Spana!

För att skapa vår gemensamma målbild behöver vi ta steget in i framtiden. Förflytta tanken fem år framåt i tiden, undvika att stirra oss blinda på dagens hinder, se möjligheterna, det önskvärda läget, realistiskt men ändå utmanade, och fråga oss;

Reflektera och samtala om!

- Hur ser vår förening ut?
- Vilken verksamhet har vi?
- Vilket arbetssätt använder vi?

Använd
gärna
arbetsblad

5

Möta!

Ska vi lyckas få med oss människor i verksamheten måste vi utgå från deras verklighet. Eller som den danske filosofen Sören Kierkegaard uttryckte det i ”Till Eftertanke”;

*Om jag vill lyckas
med att föra en människa mot ett bestämt mål
måste jag först finna henne där hon är
och börja just där.*

På samma vis som vi förflyttade oss framåt i tiden måste vi förflytta oss utanför, och titta inåt mot vår förening, för att förstå hur vi ska möta de människor vi vill nå. Fundera över vad vi vill att sympatisören, hejarklacken, medlemmen och den förtroendevalda ska tycka om oss, veta om oss, känna för oss, samt göra för oss.

Reflektera och samtala om!

Vad ska sympatisören, hejarklacken, medlemmen respektive förtroendevalda;

- Tycka om oss?!
- Veta om oss?!
- Känna för oss?!
- Göra för oss?!

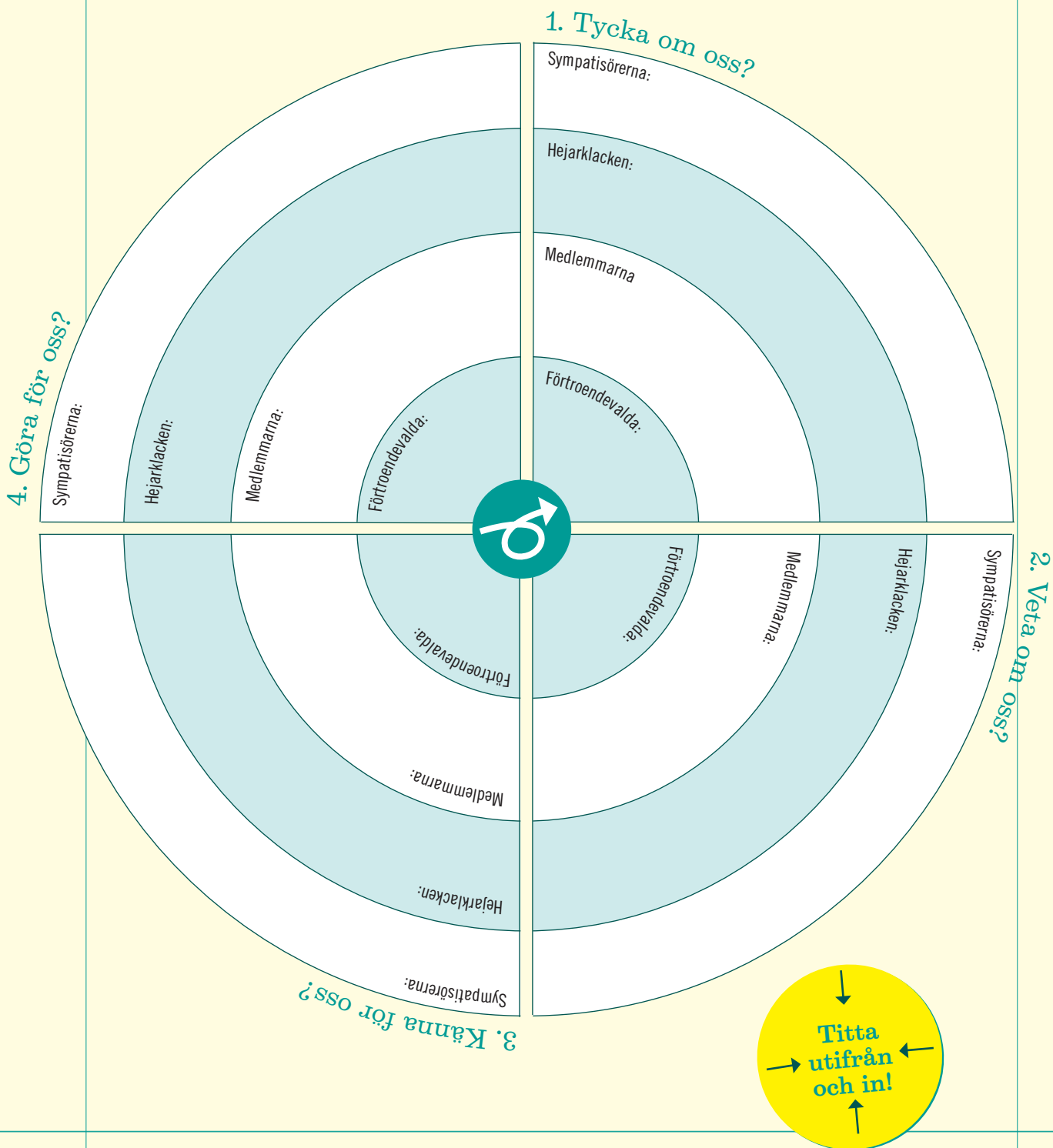
Använd
gärna
arbetsblad

6

ARBETSBLAD 6

MÖTA!

Vad ska människorna i och kring föreningen tycka om oss? Veta om oss? Känna för oss? och slutligen Göra för oss? Fyll i de olikafälten.

Göra!

När vi nu kommit fram till vilka mål vi vill uppnå för respektive grupp är det klokt att göra handlingsplaner för att nå den gemensamma målbilden.

När vi formulerat ett mål och är överens om varför målet är viktigt, är det dags att bli praktiskt handlingsinriktad och ställa oss frågorna vad, hur, vem, när och resultat?

Reflektera och samtala om!

- Varför är målet viktigt?!
- Vad ska vi göra – vilka aktiviteter krävs för att nå målet?!
- Varför just dessa aktiviteter?!

För att inte fastna i hur vi alltid gjort, utan för att hitta nya sätt att genomföra aktiviteten och nå målet, måste vi pröva andra nya möjligheter att nå fram. På hur många olika sätt kan vi nå målet?

Vi har bestämt och är överens om målet vi vill nå. Självklart finns andra nya möjligheter än de vi brukar använda. Spåna fritt, kläck idéer, samtala och reflektera, gå laget runt och skriv upp allt. Välj och vraka bland alla idéer, sortera och bestäm er för de bästa.

När vi nu går vidare med vår planering och ställer oss frågorna hur, vem, när och resultat, uppstår en rad följdfrågor som vi också behöver samtala om.

FOLKRÖRELSEBLADET

EXTRA!

Föreningen Föreningen gör en:

KONKRET HAND LINGSS PLAN

TÄNK EFTER FÖRE!

**Varför? - Vad?
Hur? - När? - Vem?**

Reflektera och samtala om!

- Hur ska vi göra – vilket arbetssätt/metoder krävs för att nå målet?!
- Vilka alternativa vägar att nå fram ser vi?!
- Vem ansvarar för att aktiviteterna genomförs?!
- Varför just den personen som ansvarig?!
- När ska aktiviteterna genomföras och när ska målet vara nått?!
- Vilka andra aktiviteter i tiden kan vara draghjälp alternativt bromsa?!
- Resultatet – detta vill vi att våra aktiviteter ska leda till!
- Vilka blir konsekvenserna av aktiviteterna och hur möter vi dem?!

Använd
gärna
arbetsblad

7

Nu är det dags att ta tag i den konkreta planeringen och göra er handlingsplan!

ARBETSBLAD 7

GÖRA!

MÅL

– och eventuella delmål

VARFÖR

– motiven för målet

VAD

Vilka aktiviteter krävs för att nå målet?

HUR

Vilket arbetssätt ska vi använda för att nå målet?

VEM

– ansvarig för att aktiviteterna genomförs

NÄR

Tidsplan för när aktiviteterna ska genomföras och målet vara i hamn

RESULTAT

Dessa effekter vill vi se av våra aktiviteter

**SLUTLIG INSIKT
NU GÅR VI VIDARE!**

Föreningens Föreningen tittar tillbaka på sin resa

Mot slutet av året samlas föreningen Föreningen för att utvärdera sin resa. Man inser snabbt att resan bara är påbörjad. Demokratin är inte ärftlig utan måste erövrats varje dag. Men man har redan åstadkommit mycket när man gått från en idéburen förening till en idébärande förening. Man är nu många fler som är aktiva och engagerade i föreningens verksamhet. Det är inte utan viss stolthet man tar emot ABFs utmärkelse ”Årets Folkrörelsebyggare”.

Att hålla liv i våra föreningar är ett ständigt pågående arbete. En ständigt pågående utvecklingsprocess där vi analyserar, sätter mål, planerar, genomför, följer upp och utvärderar. Den dag vi slår oss till ro och tror att vi byggt färdigt, då börjar resan utför.

När vi nu känner att vi är på väg att bli den aktiva idébärande föreningen är det dags att fundera över nästa steg. Hur tar vi vara på våra framgångar, hur lär vi av våra erfarenheter, vad gör vi framledes för att bygga vidare? Ett ständigt pågående demokratiarbete!

Reflektera och samtala om!

- Hur tar vi vara på våra framgångar?
- Hur lär vi av våra erfarenheter?
- Vad gör vi framledes, hur fortsätter vi vårt demokrati arbete?

Använd
gärna
arbetsblad

8

ARBETSBLAD 8

UTVECKLA FÖR ATT FÖRBÄTTRA!

Vi planerade följande aktiviteter:

Framgångsfaktorerna:

Inte riktigt som vi hade tänkt oss:

LÄRANDE – TA MED IN I FRAMTIDEN

Vi uppnådde följande resultat – varför?

VILKA EFFEKTER HAR RESULTATET LETT TILL?

Hur ska verksamheten utvecklas?

Vad – aktiviteter	Hur – former	När – tidplan	Vem – ansvarig

ARBETSBLAD 9

EGET ARBETSBLAD!

Så här långt gånget i ert utvecklingsarbete har ni säkert sett behov av något arbetsblad som inte gick att finna i studiematerialet... Gör ett eget då!

MINA ANTECKNINGAR

Nu är det dags att gå från ord till handling. Använd den konkreta handlingsplanen och gör!

Till Föreningen och Organisationen

Studiematerialet ”Jag i förening” vänder sig till föreningar och organisationer som tror på folkrörelseidén, som vill stimulera medlemsaktivitet, skapa medlemsengagemang, och därmed bygga medlemsdemokrati. Låter självklart, men är lättare sagt än gjort.

Föreningar och folkrörelser är komplexa organisationer som rymmer massor av regler, praxis och kultur. Och inte minst människor av kött och blod. Om vi bestämmer oss för ett förändrings- och utvecklingsarbete räcker det sällan med att vi fattar kloka beslut. Vi måste också i handling göra förändringar, men framför allt i vårt sätt att vara, visa att vi verkligen vill förändring och utveckling. Och det gäller alla inblandade på alla nivåer i organisationen.

Ett aldrig så klokt beslut på central nivå kommer inte vinna gehör lokalt om det där saknas insikter och vilja till förändring. Ett vällovt lokalt förändringsarbete kommer stanna där om det inte bejakas och välkomnas av övriga organisationen. Ett framgångsrikt förändrings- och utvecklingsarbete förutsätter att ett likartat synsätt, handlingssätt och förhållningssätt genomsyrar hela organisationen, såväl på bredden som på djupet.

Vi tror på idén om aktiva folkrörelser som vill och vågar använda folkbildningen. Vill, därför att folkbildningen väcker och stimulerar, lär och engagerar. Vågar, därför att folkbildningen föder medlemmar som blir idébärare, som tänker själva och tänker nytt, som blir drivande och ifrågasättande, och kan uppfattas som hotfulla. Vi menar att en folkrörelse värd namnet måste ha den viljan och det modet!

Irith Blum och Klas Stjärnehag
Blommor & Stjärnor
Idéutveckling

